

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna petletna 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglasi in poslovanje vsakega po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna števil. stane 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonske št. 312.

Naše majniške manifestacije in ... „Slovenski Narod“.

Veličastne so bile letošnje majniške manifestacije slovenskega delavstva. Ogromna udeležba na shodih, vzoren red, iskreno navdušenje mas, vse je pričalo, kako zrelo in razvito je naše gibanje, kako globoko zasidrano v narodu.

Učinek majniške proslave je bil popoln. Zadovoljni smo s tem velikim uspehom našega strankinega dela. Slovensko ljudstvo je izpregovorilo glasno in razločno s številnostjo svojih vrst, z močjo svojega neomajnega zaupanja v sveto stvar mednarodnega socialističnega proletariata.

Da pa ni mogla biti taka manifestacija vsem po godu, se razume samo po sebi. Predvsem ni bila po rodu tistim, ki še vedno mislijo, da bi moral ostati slovenski delavec za vse večne čase ponižen, nezaveden blapca, brez izobrazbe, brez zavesti, brez ciljev. Ni bila po godu nadalje vsem tistim, ki so videli doslej v svojem ljudstvu le imenitni volilni material, katerega je oblažiti le v dabi, ko je treba, da glasovnice »govore«. Nevšeč je bila majniška manifestacija vsem onim trenutnim prijateljem slovenskega naroda, ki gradili doslej svojo »demokracijo« politiko na nezrelosti in nezavednosti širših plasti naroda. Naša vednost širših plasti naroda. Naša sijajna socialistična proslava jim je naenkrat odprla oči — in zgubili se poslednjo trohico razuma. Tako smešni niso bili še nikoli. Zgodilo se je namreč, da so kratkomočno zametali socialistično manifestacijo, s svojo predpusno zvezarsko masherado. Malenkost! So pač ljudje, ki si znaio tudi v zadregi pomagati. Če ne zadostuje stara metoda omalovaževanja, se enostavno poroča o stvari tako, kakor če bi bila manifestacija delo lastne stranke.

Na prvega maja je videla Ljubljana shod in sprehod delavstva, kakor ga ni bilo doslej valena. Nad petnajststotih delavcev je korakalo v sprejodu, manifestiralo za svoje pravice. »Slovenski Narod« jih je pa enostavno požrl dvanajststotih in pustil pri življenju le tritisoč. Dober tek! To mu vsekakor ni še zadostovalo. Poročal je na dolgo in široko o shodu, ki ga je imela njegova socialna zveza, in katerega se je udeležilo velikodušno rečeno — kvečjemu štiristo oseb. Ta pritlikav shodič izgleda po njegovemu opisu nekaj tako velikanskega in svet pretresujočega, da posveča naši proslavi komaj deset vrst in še tistih po sili. In še teh pravzaprav ni bilo treba. In ker niso bile v njegovi glavi še nikoli vsa koleša v redu, je iztaknil, da je na našem shodu poročal tudi neki »skolesar«. O, bikovski poročevalec! Tvoja duhovitost je vredna »Naroda«. Hvaležni ti bomo do smrti. Na tvoj račun je bila včeraj vsa Ljubljana blažene volje. Saj je vendar z lastnimi očmi videla, koliko ljudi se je udeležilo našega izprehoda, in koliko vašega ...

Se najboljše rešimo enkrat za vselej to zadevo, če prepustimo sodbo listu, ki ni socialističen in ki nima najmanjšega interesa, da bi »pretiraval« v naš prid. »Vecerni List« piše namreč o proslavi prvega maja v Ljubljani sledeče: Socialno demokratično slavje prvega maja se je izvršilo v lepem redu. Pred »Slo- nom« so se zbrale vse različne delavske skupine z vozovi in zastavami; vršil se je shod, na katerem sta govorila sodruga Petelan in Stebi. Starosta socialnih demokratov je shodu predsedoval in prebral majsko resolucijo. Po shodu se je izvršil svečan obhod po mestu. Sprejod je bil tako velik, kakršnega naša socialna demokracija še ni doživela. Prvi se je vozil okrašen avtomobil, za njim kolesarji z zelenjem in rdečimi trakovi okrašenimi kolesi. Na dveh vozech so se vozili invalidi, mnogo jih je hodilo tudi peš. Sledile so zastave in korporacije, krojači, železničarji, tobačni delavci, delavci raznih drugih obratov. Na tablicah, ki so jih nosili, je bilo videti napise: »Doli s partiško konferenco!« — »Revolucije so stroji zgodovine!« — »Svoboda!« — »Ven z volit-

vami!« itd. Na ulicah so se čuli klici: »Živijo Ljening!«, »Živela republika!« — Ko je sprevod obšel mesto, se je razšel. Vse slavje se je izvršilo dostojno in mirno.

Praznovanje prvega maja Zveze jugoslovanskih železničarjev in Narodne socialne zveze. Zveza jugoslovanskih železničarjev in Narodna socialna zveza sta imeli svoj shod pred Mestnim domom. Na shodu je govorilo več zastopnikov strokovnih organizacij. Naglašali so pomen delavstva za našo državo in posebno povdarjali, da se mora naše delavstvo držati svoje narodnosti, ker smo še premajhen narod, da bi mogli tekmovali v internacionali. Shod sam na sebi ni bil posebno dobro obiskan, pač pa se je potem pri obhodu, na čelu katerega je šla godba Zveze jugoslov. železničarjev, pridružilo mnogo ljudstva. Obhod je šel do Narodnega doma, kjer so se zborovali mirno razšli, potem ko so zapeli narodno himno. Zvečer je bil družabni sestanek v Narodnem domu.

Vzemite na znanje in nasvidenje pri prihodnjih volitvah!

Manifestacija prvega maja v Sloveniji.

Rogaška Slatina.

Takega slavja, kot je bilo tu na dan prvega maja, se pri nas še ni videlo. Na vse zgodaj se je ljudstvo zbiralo v gruče in se razgovarjalo o slavju. Prihajajoče je raz vsekega dimnika strojnega poslopja vihraje pozdravljala rdeča zastava. Na vseh cestah, ki vodijo v to glasovito kopališče, pa so bili postavljeni lepi slavalokji z izrazitimi in pomembnimi napisi. Okoli 10. ure predpoldne so sodrugi iz Rogoškega trga v prav sijajnem številu z godbo in dvema zastavama dospeli v Slatino. Sodrug iz Slatine in tisti, ki so dospeli iz Lemberga in drugih krajev, so šli z godbo in zastavo Rogoškanom do Sv. Križa naproti, kjer so se vršili kratki pozdravni nagovori. V lepem sprejodu so nato manifestanti z obema godbama na čelu in zastavami odkorakali na slavnostni prostor pred kopališkim ravnateljstvom. Zbrala se je tam lepa množica (okoli 700) zborovalcev. Sodr. Vidgaj je pozdravil navzoče ter dal besedo poročevalcu sodr. Skoblu, ki je v obširnem govoru orisal pomen prvega majnika, zlasti pa letošnjega, ki se obhaja v zgodovinski važni dobi. Poslušalci so z zanimanjem sledili izjavljanjem govornika in mu ponovno pritrdjevali. Majska resolucija je bila soglasno sprejeta. Nato je pevski zbor rogaških sodrugov zapel pesem o delu. Zborovalci so ponovno izražali svoje zadovoljstvo nad tako sijajnim uspehom manifestacije. Le eden ni bil zadovoljen; bil je ves zelen jeze. In to je bil rogaški kaplan, ki se je ves čas med izjavljanji govornika vadi v pi-

sanju. Zlasti mu ni ugajalo ker je govornik omenil, da je prižnica za oznanjevanje božje besede tu, ne pa za rohnenje proti delavstvu in socialni demokraciji. Pa tudi ptuški glavarstvo si ni moglo kaj in nam je poslalo za ta dan nič manj kot šest orodnikov, tri celo iz Ptuja. Imeli pa niso prav nobenega povoda za »uradni nastop«, ker je delavstvo samo vzdrževalo vzoren red.

Po zborovanju se je vršila prosta zabava na vrtu gostilne »pod lipo« in pri Ogrižu.

Na večer pa je bila v hotelu »pri pošti« veselica, ki je trajala pozno v noč, ter v vsakem oziru sijajno uspeša. Dvorana je bila bogato okrašena in po celi dolžini razpet venec nebrojnih rdečih žarnic, ki so razlivala magično luč po vsi dvorani.

Rogaškim in Slatinskim sodrugom bo ostalo to slavje še dolgo v spominu, ker je bilo prvo v tem kraju.

Vrhnika.

Se nikoli ni naše delavstvo, tako dostojno in svečanostno praznovalo svoj delavski praznik. Delo v tovarnah je počivalo. Popoldne ob 3. uri, se je zbralo delavstvo v prostorni dvorani pri »Črnem orlu«, ter lo napnilo do zadnjega kotička. — Sodrug Vehovec je lepo opisal pomen proslave prvega maja. Delavstvo Francije je umiralo na cestih s prestreljenimi prsi. V Ameriki je bilo nekaj sodrugov usmrčenih na električnem stolu. Naši slovenski sodrug, so bežali pred desetletji, osramočenji in zasmehovani od svojih lastnih tovarišev, pred naščuvano

soldatesko, po ljubljanskih ulicah. Danes praznuje v Ljubljani ves združen proletarijat. Ljubljana še ni videla, take slavnosti! Tudi vrhniški delavci se danes pridružujejo proslavi delavskega praznika, da se pokažejo, kot disciplinirani sodrugi v vrstah mogočne armade svetovnega proletarijata. — Sodružica Urbančeva nam je naslikala bedno življenje sužnja v različnih dobah. V današnji kapitalistični družbi je neorganiziran in neizobražen delavec podoban ovci, ki pride nasproti krvoločnemu volku. Pokoriti se mora brezpogojno poveljem svojega tlačitelja. Delavec gleda, kako živi presiti kapitalist. Vidi, da izkorišče valed od presitosti ne ve, kaj bi jedel in kaj bi nataknil na svoje leno telo. Se več — pijavka si želi naslade v krvi. Ko je nalepila ta čedna družba plakate »Mojim narodom«, takrat so marširali naši bratje, moške in sinovi — v boj. Na povelje so morili tu svoje brate ali pa so bili sami usmrčeni, pohabljeni ... Tega ne smemo nikdar več dopustiti! Tudi delavska žena naj nastopi v boju za našo stvar. Ona je vedno nastopala za svobodo. Delavska mati ne sme privoliti, da bo njen sin umiral na bojišču, da bi se še kdaj ponovila vojna. Kadar bomo vsi storili svojo dolžnot bo zmaga naša. V zadnjo delavsko in kmečko kočjo naj prispe ideja socializma.

Govoril je še sodr. Makovec, kažoč na brezvestni imperijalistični apetit vladujočih klik. Vsaka taka struja bi sama rada potlačila vse v svoj žep. Gospodje na mirovni konferenci se igrajo z delavskim ljudstvom, a povemo jim, da se igrajo z ognjem. Tempamentnim besedam govornika so poslušalci pazno sledili. Sodrug Drazil je prebral majsko resolucijo, ter v lepem govoru pojasnjeval njeno vsebino. Pozivljal je sodrug naj se združijo in vstrajno zasledujejo politično delovanje v naši državi. Skrbno naj čuvajo svoje pravice, oziroma naj se jih še pribore.

Majsko resolucijo smo sprejeli z velikim odobravanjem in navdušenjem.

Ko smo se poslavljali od Vas, sodrugi iz Ljubljane, nam je bilo hudo. Obljubili smo Vam, da hočemo delati in sicer tako, da bo drugo leto delavski praznik še lepše praznovan.

Prevalje.

Tudi v Prevaljah smo slavili prvi maj tako, kakor še nikoli. Staro in mlado je skušalo pripomoči po svojih močeh, da bi postala naša majska slavnost živa in veličasna slika naše vere v socializem. Delavci in dekleta iz Prevalj in Leš, so okrasili slavnostni prostor in govorniški oder pred zadružnim domom z zelenjem in cvetjem. Zgodaj zjutraj so jeli pokati na Lešah topiči. K dopoldanskem vlaku se je zbrala pred kolodvorom nepregledna množica. V vrstah z godbami in rdečimi prapori na čelu so prikorakali delavci z Gu-

štajna, Leš, Prevalj in Romca. Deputacija delavcev in delavk je pozdravila na kolodvoru sodruga Uratnika, ki je prišel med nas iz Ljubljane, želeč mu v imenu delavstva spodnje Mežiške doline vesel prvi maj. S kolodvora se je pomikal izprehod v nepreglednih vrstah pred zadružni dom, na čelu kolesarji, za njimi zaporniki, potem godbe in delavstvo urejeno po krajevnih skupinah. Tu je otvoril shod predsednik lokalne politične organizacije, ki je podal besedo referentu iz Ljubljane. Sodrug Uratnik je govoril o pomenu prvega maja in o političnih zahtevah socializma s posebnim ozirom na sedanje zgodovinske odločitve. Resolucija predlagana od izvrševalnega odbora je bila soglasno sprejeta. Predsednik je dodal nekaj besed o pomenu organizacije in časopisa. Nato je opozoril referent navzoče, naj si naroče vsi kot spomin na današnje slavje majski spis, ki je dragocen kot spomin, a tudi dragocen radi svoje vsebine. Po slavlju se je razprodal na mah 150 izvodov malskega spisa. Izkazalo pa se je, da ga je bilo še veliko premalo. Vseh udeležencev je bilo na shodu nad 2000. Vse stavlje se je vršilo mirno in v najlepšem redu. Popoldan je bila na Lešah ljudska veselica.

Zabukovec.

Rudarji so imeli dne 1. maja krasen dan. Vreme je bilo prav lepo, kakor že dolgo ne. Že prvega v jutru je bilo v rudniku kakor mrtvo. Piščalka raz centrale se ni ogasila. Para ni brizgala. Kolesa se niso vrtila. Samo rudarji so se jeli gibati v praznični obleki, okrašeni z rdečimi znaki. Ob 8. uri so se delavci zbrali v gostilni pri Rudniku, kjer so imeli mali sestanek. Od tu so odkorakali v Zalec skozi Griže, da so pokazali raznim nasprotnim strankam, da so solidarni in je dan prvega majnika dan praznovanja. Imeli so napovedan shod ob 10. uri dopoldne, ki so ga tudi naznanili na okrajno glavarstvo. Ker pa je bil govornik zadržan, se shod ni vršil dopoldne, ampak šele popoldne. Sodrug, ki se je zbral v gostilni pri mostu s svojo godbo. Pripeljal se je sodrug Marn iz Celja, ki je razložil v enournem govoru pomen prvega majnika in trpljenje proletariata. Rad bi bil še ostal med njimi, pa je bil žal primoran oditi nazaj v Celje.

Spodnji Dravograd.

Tik za fronto smo bili in mnogokaj nas je spominjalo na to. Delavstvo obeh narodnosti pa se je zbralo v kolodvorski restavraciji k slavnosti prvega maja in sklepalo o bodočem vzajemnem delu in sporazumu med narodi. Nad 200 udeležencev je sledilo pozorno izjavljanjem domačih govornikov in obeh referentov sodruga Macarola in Uratnika. Na zborovanju se je ustanovila krajevna politična organizacija. Tudi za naše liste, predvsem za »Naprej« se je prijavilo več naročnikov.

Večerjamo v tem času, ko ni ne mesa, ne jajc, ne krušnih drobtin! Najmanj kar je, da nam antanta živl ne bo več poslala, nam visoko vojno odškodnino naložila, pa nas še pri mejah pristigla: češ, nekaj kozlov nam pa že lahko odstopijo, ko jih, kakor je videti, imajo v takem izobilju, da jih kar štiri porcije naenkrat naročajo za večerjo, kakor nam dr. Belec minuciozno natančno pripeveduje.

Vidite, tako sta nam ta dva moža, eden z zemljevidom, drugi s kozličkom, pred svetom neizmerno škodovala, in če pride spet kak angleški kardinal ali francoski major v Ljubljano, bo spet treba zbornati vse ljubljance k sprejemu na kolodvor, kadiči jima in se klaunati, da bosta poročala četvorici v Parizu, da nam ona ne sme vsega v zlo šteti, ker smo še pač politični otroci, otrokom se pa marsikaj odpušči, kar bi se ne moglo zrelih ljudem!

—ok.

LISTEK.

Volavškov zemljevid in dr. Belčev ocvrti kozliček.

Kaj ne, nekam čudna zveza! Ampak prosim, poslušajte! Tako boste razumeli, če vam povem, da sta od prof. Volavška izdani zemljevid in od dr. Belca povziti kozliček spravila v resno nevarnost našo mlado državo! Bilo pa je takole: Imeli smo sicer že pol leta Jugoslavijo, ali da se bolj komplicirano izrazim, kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, toda zemljevidi za njo nismo imeli. Tedaj pride slovenskemu profesorju na um čudna ideja, da bi vendar bilo dobro, da bi, ker ga nihče drugi ne, prav on tak zemljevid priredil, in sicer, ker Jugoslavija zaenkrat še nima natančno določenih mej, zemljevid, ki bi tudi je približno kazal nje meje. Mišljeno, storjeno! Zdj pa je bilo treba

poiskati založnika! Ta je bila pa huda; kajti slovenski založnik t. i. »cesar ne založi, ako nima že vnaprej zagotovilo, da bo imel sto odstotkov dobička. In tako se je Volavšek slednjič zatekel k nemškemu založniku, ki je soliden, podleten in se zadovolji tudi le z desetimi odstotki. Tako torej je zemljevid zagledal beli dan. Ampak o groza! Zemljevid je obsegal tudi nekaj krajev, kjer ne stanujejo samo Slovani, temveč tudi med njimi namešani Grki, Rumuni, Madžari in Skiptari. Avtor je sicer to vedel, ampak mislil si je: Bolje nekoliko več ko manj; kajti če izpuštim tudi le kako slovansko hišico, je gotovo, da padejo kritičarji po meni z očitanjem, da sem izdajalec, podkupljen od Grkov, Rumunov, Madžarov ali Skiptarov. Nadalje, ker je za v Ljubljani bivajočega Sloveka pač težko dognati slovansko zaznamovanje vsake v kakem grškem ali macedonskem kotu tičeče vasi, ravno zato, ker doslej, kakor

omenjeno, nismo še imeli zanesljivega slovanskega zemljevida za vse te kraje, je menda za nekaj krajev sprejel kar ono ime, katero je našel na zemljevidu, ki mu je bil ravno pri rokah. Sicer si je bil svest, da v tem oziru zemljevid ni popoln. Toda upravičeno se je tolažil z dejstvom, da se mu utegne ta hiba vendar oprostiti z ozirom na to, da si slovenski učenjaki niti glede zaznamovanj vasi, ki ležijo takorekoč pred durmi Ljubljane, niso edini, tako na pr. ali naj se piše Veliko Uplje, Grosuplje ali Grosuplje. Toda ljubi Volavšek, korenito si se upekel! »eliko Uplje je za gotovo naše, naj se piše Uplje, Grosuplje ali Grosuplje. Če pišes pa Gapaskoi ali Uj Geos namesto slovanskega zaznamovanja — ki ga pa, med nama bodi povedano, tudi jaz ne vem — bodo te kraje upravičeno zase zahtevali čigani in Skiptari ter četvorica v Parizu bo njih zahteve tudi gotovo upoštevala. Potem pa greš in nekaj

grških ali rumunskih krajev za Jugoslavijo kar kratkomočno anektiraš (na zemljevidu namreč)! Ali nisi s tem zagrešil najgršrega imperijalizma? »Taki imperijalisti so tile Jugoslovani«, bo rekla četvorica v Parizu. »Imperijalizem baš mi hočemo izbiti!« — bo ogorčen pristavil italijanski zastopnik četvorice. »Torej je Jugoslovane treba zatreti!« Vidiš, Volavšek, kaj si učinil, ko nisi pomislil, da zlo rodi zlo.

Takisto je pa Jugoslavijo v resno nevarnost spravil tudi dr. Belec s svojim ocvrtim kozličkom, ki si ga je, kakor opisuje v »Slovenskem Narodu«, privoščil ne vem že v kateri gostilni na Doberni. In ker je moral plačati za porcijo 40 K, pravi, da utegne to dejstvo škoditi ugledu Jugoslavije nič manj ko Volavškov zemljevid! Tudi jaz sem tega tehtnega mnenja. Le pomislite, ljudje božji, kaj bo pa rekla o nas četvorica v Parizu, ko izve, da tako luksurizno živimo in ocvrte kozličke

Borovnica.

Tudi tu smo dostojno praznili praznik prvega maja. Zborovalni prostori so bili polni delavstva predvsem železničarjev in lesnih delavcev, ki so letos prvikrat praznovali. Soderug Makuc je očrtal politične razmere, v katerih letos praznujemo. Dotaknil se je tudi zadnjega železničarskega gibanja. Opozorjal je delavstvo na to, da se je treba trdno organizirati, ako hočemo v naš prid izbojevati boj med proletarci in kapitalom. Soderug Dražil je govoril o pomenu majskega praznika. Danes v množičnih vrstah kot kdaj prej praznujemo in ponavljamo vse tisto, kar zahtevamo od sedanjih buržoaznih družb. Zahtevamo pravice, zavedamo se pa tudi svojih dolžnosti. Zato je potreba, da izpopolnimo naše vrste ne samo po številu temveč tudi po notranji, duševni vrednosti. Vsak postane agitator za našo idejo! Širimo naš tisk, oklepnimo se naših organizacij z vso lučbenjijo! Predlagana resolucija je bila soglasno sprejeta.

Sevnica.

Po številu je še šibka socialistična četa v Sevnici, toda zavedna in navdušena za naše delo. Prvič so praznovali letos sevnški delavci svetovni proletarski praznik. Na majniškem shodu je poročala soderuga Stebijeve, ki je v daljšem govoru razložila vernemu poslušalstvu socialistični program. Soderugi in soderužice so pazno sledili njenim izjavam in jih odobraval. Po izjavah njenih soderužic Stebijeve se je oglasil g. Pompe, član jugoslovanske železničarske »Zveze«, ki pa s svojim govorom ni žel odobravanja, kar so mu navzoči delavci in zlasti delavke raztolmačili s prav krepkimi medklici. Gosposde od »Narodne socialne zveze« se bodo najbrže v kratkem času prepričali, da bo našo sevnško delavstvo prav kmalu oni tabor, kamor spada!

Organizacija obratov.

(Razmotrivanja soderuga dr. O. Bauerja.)

(Konec.)

Delavsko varstvo.

V zvezi z navedenimi določbami je tudi naslednja, da se smejo izdati delovni redi le z odobrenjem obratnega sveta. Nadaljnje naloge, ki so odkazane obratnemu svetu, so skrb, da se izvršujejo zakonite določbe in odredbe o delavskem varstvu, varstvo proti nevarnostem, o zdravstvu in delavsko zavarovanje. Zlasti smatram za prav važno dolžnost, da obratni svet vsaj vsake tri mesece enkrat poroča obratnemu nadzorništvu pisмено o zdravstvenih razmerah v obratu, o izpolnjevanju delavsko-varstvenih zakonov, o varnosti proti nevarnostem. Toda tudi neglede na to bodi obratni svet navzoč, kadar obrtni nadzornik nadzira obrat, ker mora namreč poznati odredbe obrtnega nadzornika ter sploh ostati vedno v stiku z njim in mu poročati, kako se izvršujejo njegove odredbe. S tem nastanejo neposredni stiki z obrtnim nadzornikom, ki najbolje laščijo za resnično izvršitev delavsko-varstvenih predpisov.

Nadaljnja pravica delavskih svetov je, da pregledujejo mezdne izkaze in nadzirajo izplačilo mezd. Znano je, da utegne to biti pri rudarstvu velikega pomena, ker se tukaj prav pogosto vrše v odmeri mezd velike izpremembe. Dalje se daje obratnim svetom pravica, da one dobrotvorne ustanove, ki so namenjene izključno delavstvu, samostojno upravljajo, sicer sporazumno s podjetnikom, toda tako, da jih ne vodi več podjetnik, marveč delavci sami. Kot take ustanove se naštevajo zlasti: Tovarniška stanovanja, tovarniški konsumi, oddaja živin in potrebščin in eventualno obratne bolniške blazine, dokler še obstoje. To je zopet nekaj, kar da delavstvu mnogo več oblasti. Ni mi treba pojasnjevati, kaj pomeni za delavce, če tovarniška stanovanja ne upravlja podjetnik, marveč obratni svet. Nadalje ugotavlja zakonski načrt obratnim svetom važno nalogo na polju delovne discipline. Medzo ne sme več podjetnik odtegovati delavcem za kazni, marveč, sme, če misli, da se je dogodil pregrešek zoper disciplino, spraviti stvar pred obratno razsodišče, ki sestoji iz enega zastopnika obratnega sveta, enega zastopnika obratnega vodje in tretjega člana, ki ga določita ta dva. To je stalna uredba in v sporih sme odločevati le to razsodišče. Pridrži se tudi obratnemu svetu vpliv na odpust delavcev. Pravico ima ta namreč, se pritožiti na poravnalni urad, če meni, da se je odpust iz-

vršil iz političnih razlogov ali zaradi tega, ker se je delavec posluževal svojega društvenega ali koalicijskega prava. Če poravnalni urad prizna opravičenost pritožbe obratnega sveta, je odpust neveljaven. Dalje ima obratni svet pravico zahtevati, da mu podjetnik predloži vsako leto enkrat poslovno poročilo in bilanco, da poznajo delavci stanje kupčije.

Glede bilance se zahteva, da se predloži tista, kakor davčni oblasti. Obratni svet ima pravico, zahtevati, da se skladi o poslovnem poročilu skupna seja, na kateri se skupaj podjetnik in delavci posvetujejo o poslovnih zadevah obrata, tako da postanejo s tem delavci soudeleženci na obratu, ki imajo pravico o celotnem vodstvu obrata sodelovati. Končno se dovoljuje obratnim svetom pravica, da smejo glede vodstva teh zadev tudi stopiti v zvezo z drugimi obratnimi sveti. To utegne biti praktično in važno zlasti tam, kjer je več obratov pod kontrolo enih in istih kapitalistov. Nadaljnje naloge so pridržane obratnim svetom za socializiranje obrate. V takih obratih bodo imeli obratni sveti še druge naloge, ki se urče s socializacijskimi zakoni (o katerih smo mi že poročali).

Naklade.

Važno je, da ima obratni svet pravico pobirati tudi naklade. Vendar tako stopnjevanje, da lahko pokriva stroške svojega poslovanja, če na primer naroče izvedence za pregledovanje knjig in kalkulacij, pa ne znašajo več kot pol odstotka delovnega zaslužka; to naklado pobira enkrat na mesec podjetnik in jo izroča obratnemu svetu. Imajo pa pravico še kljub temu pobirati več kot pol odstotka, če hočejo napraviti sami kakšne dobrotvorne uredbe za delavce in potrebujejo za to denar. V tem primeru smejo iti do dveh odstotkov. Če je pa treb, iti nad en odstotek, se sme to zgraditi le na podlagi splošnega glasovanja prizadetega delavstva.

Glede sestave obratnih svetov se določa, da štejejo v obratih do petdeset delavcev po pet članov, ter da se njih število na vsakih sto delavcev zviša za enega člana. Volitev po kategorijah je dopustna, morejo pa tudi delavci in nastavlenci, če to zahtevajo okoliščine, člane vsak posebej voliti, ki pa vendar tvorijo le en obratni svet. Opravičeni so do volitve vsi delavci in delavke, ki so vsaj mesec dni zaposleni v obratu. Voliti se smejo tudi predstojniški člani in uradniki delavske poklicne organizacije. Prvo volitev izvede pooblaščenec obrtnega nadzorništva, ki jo običajno izvede na podlagi strokovne organizacije. Poznejše volitve voli obratni svet sam. O sporih razsloja poravnalni urad. Pomembna je tudi določba, da se sme odpustiti član obratnega sveta le s soglasjem poravnalnega urada. Torej: podjetnik člane obratnega sveta ne more preganjati in drugi podjetnik ne more oškodovati delavce zaradi volitve in člane obratnega sveta. Če to stori, zakrivi prestop, ki se kaznuje z globo do 20.000 kron ali zaporom do treh mesecev.

Obratni svet in strokovna organizacija.

To so splošne določbe. Važno je sedaj vprašanje, kako bo vplival tak zakon na strokovne organizacije. Imamo ljudi, ki menijo, da utegnejo take ustanove strokovne organizacije takorekoč izločiti, tako, da bi jim ne preostalo nikakršno delo. Jaz sem povsem nasprotnega mnenja. Pravih funkcij strokovnih organizacij pravzaprav ne sprejmejo obratni sveti nikakršnih. Prevzeti ne morejo funkcij glede zavarovanja in podpiranja, pa tudi ne funkcij strokovne goja. Ni namen, postaviti na mesto strokovnih bojnih sredstev akcijske obratnih svetov. Ostane tako kot je bilo doslej kljub obratnemu svetu, da bodo delovni pogoji posameznega obrata odvisni od pogojev vseh drugih obratov. Ostane tako, kakor je bilo doslej, da se ne bo mogel vršiti mezdni boj v posameznem obratu, marveč po branžah se bo moral bojevati; ostane, da se bo mogel bojevati boj le z zadostnim obrambnim skladom in v vsem tem ostane strokovni organizaciji vodstvo, ker ima le ta v rokah cele branže in tudi le sama razpolaga z bojnimi pomočniki. Tudi pri sklepanju pogodb ima glavno nalogo strokovna organizacija in ne pride ta na obratni svet, ker ta sme le že sklenjeno kolektivno pogodbo s posebnimi določbami za posamezne obrate dopolnjevati. Sam pa ne more sklepati pogodb, ker se morejo te sklepati le za celotne branže. V tem pogledu ni torej nobenega povišja za bolazen.

Trdim pa, da utegne nastati nekaj nevarnosti tibatam za strokovne organizacije, ki se ne bodo znale prilagoditi tem razmeram. Nikakor pa ni res, da bi bile te nevarnosti nastale šele med revolucijo v Rusiji in Nemčiji. Te razmere so največ nastale v klasični deželi strokovnih organizacij v Angliji leta 1915., ko o revolucionarnem pokretu v Angliji še ni bilo sluha. Vsaj veste, da so tam postali takozvani Shop stewards dejansko resna nevarnost za strokovne organizacije. To se je pa zgodilo zaradi tega, ker so se strokovne organizacije upirale tem ustanovam. Toda tako nasprotnost more nastati le tedaj, če se strokovna organizacija sama ne prilagodi potrebam. Kjer pa to stori, ne morejo obratni sveti ne le ne slabiti strokovne organizacije, marveč utegnejo bojne pomočke strokovnih organizacij še bistveno okrepiti. Če strokovna organizacija delavstvo posameznih obratov res vodi, če skrbi za to, da so njega zaupniki tisti, ki tvorijo obratni svet, tedaj niso ti obratni sveti nič drugega kot stari obratni zaupniki, opremljeni z zakonitimimi kompetencami, ter pridobijo s tem znatno na vplivu. Samo delstva, da imajo ti obratni sveti pravico do vpogleda v kalkulacijo, da smejo zahtevati predložitev bilance, da bodo poznali nasprotnika povsem drugače kakor doslej, dejstvo dalje, da ne bodo tovarniška stanovanja in tovarniški konsumi tako važni bojni pomočki podjetnikov, nič več v upravi podjetnikov, da dobe kolektivne pogodbe, ki se sklenejo med strokovno organizacijo in zvezo podjetnikov, resnično pravno veljavno, nam povedo doveli. To vse me potrjuje v prepričanju, da bo strokovna organizacija, ki bo znala izrabiti te uredbe, z njim pridobila znatno na moči.

Zdi se mi sicer res — in to odkrito priznam — da, čeprav obratni sveti ne morejo škodovati strokovnim organizacijam, jih bodo vendar prisilili, da v marsičem izpremenijo svoje metode, morda v teku časa tudi v organizatorični zgradbi. Če si mislim, da so v naši industriji vsi delavci in nastavlenci brez razlike poklica v takem delavskem svetu, vodi to do tega, da homo morali v doglednem času vzeti za princip tudi za organizacijo isto podlago, to je, da bo tudi ta osnovana po obratni, in bomo tako prišli do poklicnih in obratnih organizacij. Pred tem pa utegnejo imeti strah angleške strokovne organizacije, ki so se toliko časa upirale temu; a mi se tega ne bomo bali, marveč bomo v tej smeri še bolj hitro organizirali, kakor smo doslej. Menim torej, da ni upravičena nikakršna bojazen in da bodo obratni sveti ne le pomoček delavstvu v boju za svoje pravice, marveč da bodo tudi strokovne organizacije le krepili v njih moči.

Politične vesti.

Jugoslavija.

Nemško nasilje na Koroškem.

Ljubljanskemu dopisnemu uradu se poroča iz velikovškega okraja: Pri slovenskih kmetih (nemških v tem okraju itak ni) ropajo nemške tolpe podnevi in ponoči. Kradejo živino iz hlevov, prašiče, ovce in živila. Dne 21. aprila sta dva nemška roparja posestniku T. v Tolstem vrhu, občina Vovbre, pri belem dnevu iz hleva izvela vola. Ko sta se posestnik in njegov sin roparjem postavila po robu, se je začel boj, pri katerem je en nemški ropar dobil strel v prsi, drugi pa v roko. Ranjen, je le-ta odhitel v Vovbre in od tam seboj privedel 30 drugih razbojnikov, ki so imenovnemu posestniku razdeljali vso hišo in odnesli, karkoli se je odnesti dalo, tako da je T. sedaj ob vso svojo imovino in pajtnje v bedo. Taki ropi se dogajajo dan za dnem. Zato je slovensko prebivalstvo obupano in trepetaje pričakuje dne, ko mu pride rešitev.

Boji pri Velikovu in Ljubelju.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 2. maja ob osmih jutraj iz uradnega vira: 1. maja dopoldne je metal nemški letalec bombe na Sinč vas. 1. maja je samo pri Velikovu delovala nemška artiljerija. Pri Velikovu in Področici ni bilo bojev pehote. Na Ljubelju smo občili na dveh mestih sovražne patrole.

Vprašanje Reke.

LDU. Bern, 1. jugoslovanski tiskovni urad v Parizu poroča: Dasiavno italijanski senat, parlament in vsa javnost odobravajo stališče Orlanda in njegove vlade, vendar splošno prevladuje naziranje, da bo vprašanje Reke rešeno v soglasju z Wilsonovim načelom. Ze danes la-

hko rečemo, da je usoda Reke že odločena. To je razvidno tudi iz izjave, katero je podal Orlando v svojem govoru v torek in ki se nanaša na stališče, katero zavzemata glede Reke Anglija in Francija. Clemenceau in Lloyd George sta dejala Orlando pred njegovim odhodom v Rim, da se Francija in Anglija z odrom na dejstvo, da italijanske zahteve v londonskem dogovoru ne obsegajo Reke, nikakor ne moreta strinjati z italijanskim naziranjem in bi odnehala kvečjemu toliko, da bi se proglasila Reka za mesto, ki tvori samostojno državo, toda samo s pogolem, da se zgodi to po kompromisu, ne pa kot dopolnilo k integralni izvršitvi določb londonskega pakta. Vsed tega nastopa zaveznikov se dela sedaj rimska vlada, kakor da ni nikoli zahtevala Reke. Iz Rima brzojavljajo listu »Morning Post«, da italijanska vlada ne zahteva Reke. Vrišč, ki je nastal v Italiji za priklopitev Reke, je glas ljudstva. Reka zahteva združitev z Italijo. Tak je položaj v resnici.

Položaj v zasedeni Dalmaciji.

LDU. Split, 28. (DDU.) Iz Zadra in Šibenika nam javljajo, da Italijani izkrcavajo velike transporte volakov in vsakovrstnega vojnega materiala. Vojsko koncentrirajo proti iztoku, utrjujejo gorske kraje in prelaze. Zvečer 26. aprila je v Šibeniku priplulo 6 velikih transportnih ladij, ki so bile polne čet. Da bi izpremenili značaj mesta Šibenika, naseljujejo Italijani regnicole. Dosele je otvorilo 44 trgovcev iz Italije svoje trgovine, 12 pa jih še nima lokalov in prodajajo blago na pristanišču.

Wilsonova spomenica italijanski delegaciji o ladjarskem problemu.

LDU. Pariz, 1. (DunKU.) Reuterjev urad poroča: Zvečer so objavili nastopni oglas: Danes so izdali v Rimu spomenico, ki jo je predsednik Wilson dne 14. aprila izročil italijanski delegaciji z dovoljenjem, da jo objavi v Italiji. Spomenica se glasi med dr.: Čutim se primoranega, spraviti vsak sklep, do katerega sem prišel, kar najnatančneje v sklad z znanimi 14 točkami o miru, ki so jih proti Nemčiji asociirane sile formalno sprejele. Ko je avstrijska vlada bila pripravljena, začeti na podlagi 14 točk pogajanja glede premirja in mira, je zahtevala za več držav, ki bi nastale na njenem ozemlju, avtonomijo. V svojem odgovoru sem opozorjal na to, da se more sedaj prepustiti narodom teh dežel kakšni naj bi bili v bodoče njihovi politični odnosi. Popolni razal avstro-ogrsko države pa je predurčil rešitev glede vzhodne meje Italije. Osebo soglašam s tem, da dobi Italija na svoji severni meji povsodi, kjer meji na avstrijsko ozemlje, vse ono, kar so ji priznali v takozvanem londonskem paktu. Na drugi strani pa absolutno menim, da londonski pakt glede določitve vzhodne meje ne pride več v poštev. Ker Avstro-Ogrska več ne obstoji, bi Italija na vzhodu mejila na dežele, ki so se osvobodile vojaške in pomorske oblasti Avstrije, ki so postale samostojne in ki so zainteresirane na vzdrževanju evropskega mira. Iz vsega srca soglašam s sporazumom, da pripadeta pristanišči Trst in Pulj ter večji del istrskega poluotoka Italiji. Tostran te črte bo na italijanski strani več skupin ne-italijanskega prebivalstva. Njihova usoda pa je po naravi dežele same zvezana z usodo italijanskega naroda. Menim pa, da priklopitev Reke ali drugega dela obale južno od Reke k italijanskemu kraljestvu ne bi bila upravičena. Reka ni po svoji legi in po svojem razvoju italijansko, marveč mednarodno pristanišče. Ker se zaradi tega ne sme postaviti pod eno suvereniteto, je moja lasna sodba, da more Reka dobiti pravo in zelo dalekosežno samoupravo in da mora imeti v svojem lastnem in v interesu sosednjih držav popolno svobodo, čeprav bi se priklučila carinskemu sistemu nove jugoslovanske države. Menim, da se bodo sporazumeli, da dobi Italija otok Vis, valonsko pristanišče, da se porušijo utrdbe na otokih v bližini vzhodne obale Adrije, ki jih je zgradila avstro-ogrsko vlada in da bo razoroženje pod nadzorstvom zveze narodov pustilo državam na vzhodni jadranski obali samo tako velike vojaške sile, ki so potrebne za nadziranje vodovja, otokov in obale. Italija gotovo doseže pri te rešitvi svoje velike historične cilje. Historične krivice, ki jih je prizadevala Avstrija Italiji, so s tem popolnoma poravnane. Ne odreka se ji to, kar potrebuje za svoje nacionalno uveljavljanje. Takoj početkom se s tem izognemo usodepolnih napak, ki bi napravile najbližjega sosedu za

sovražnika Italije in mu rodile čustvo o krivicah, ki so skozi generacije motile evropski mir in dovedle do groznega konflikta, ki smo ga ravno kar končali.

Po svetu.

1. maj v Nemški Avstriji.

LDU. Dunaj, 1. (DunKU.) Praznovanje prvega maja na Dunaju in v Nemški Avstriji se je vršilo popolnoma mirno, nemoteno in častno.

Prvi Maj v Parizu.

LDU. Lyon, 1. (Brezlično.) V proslavo prvega majnika, je počivilo v Parizu vse delo. Jutraj se je vršilo več zborovanj, ki so potekala popolnoma mirno. Popoldne je skušala nekaj skupin manifestantov predrati policijski kordon v bližini trga Place de la Concorde. Stražniki so se energično postavili v bran in nastal je na več mestih tepež, pri katerem je bilo ranjenih nekaj oseb. Mir je bil kmalu vzpostavljen.

Mednarodna socialistična konferenca.

LDU. Nauen, 30. aprila. V ponedeljek dopoldne je bila mednarodna socialistična konferenca v Amsterdamu. Macdonald, Longuet in Haase so predlagali resolucijo, v kateri naj izjavi, da odkrita in prikrita aneksija saarske kotline nasprotuje Wilsonovim principom in da se mora zato odkloniti, da pa morajo priti dohodki premogovnikov v prid Franciji, dokler se ne poravna njena škoda. Henderson je predlagal resolucijo, s katero izraža razočaranje radi načrta mednarodne zveze in zahteva razorožitev. Troelstra in Renaudel sta resolucijo pobijala, češ, da je preslabotna in premalo jasna. Posebno je zahteval Renaudel bolj konkretno pečanje s celotno razorožitvijo na suhem in na morju, ter da naj se zahteva, da svet četvorice sprejme socialistično delegacijo. Wibaut je zahteval, naj sprejme tudi sklep o delavskem pravu. Avstralski minister Ryan je izjavil, da se mora povsod uvesti splošna volilna pravica, da bi vlade res mogle govoriti v imenu svojih narodov; pobijal je vojaško službeno dolžnost in se zavzemal za vojsko po poklicu; izjavil je, da je zanj nesprejemljivo bernsko načelo o prostosti naseljevanja radi velike konkurence drugoravnih plemen. Argentinski delegat Justo se je zavzemal za prosto trgovino in zavračal Ryana, češ, da s svojo politiko obrambe belih delavcev pripravlja vojno s Kitajsko in Japonsko. Sprejet je bil predlog Argentine Tomasa, da se določi posebna komisija, ki naj proučuje vse izboljševalne predloge k Hendersonovi resoluciji; izvoljeni so bili v to komisijo Wibaut, Stuart, Dumier, Renaudel in Longuet.

Ogrska sovjetska republika.

LDU. Budimpešta, 30. Današnja naredba ogrske revolucionarne sovjetske vlade uveljavlja enakopravnost vseh narodnosti. Naredba pravi: Ogrska sovjetska republika hoče odstraniti vsakršno tlačenje proletarcev; tudi narodnostno tlačenje prebivalstva, ki nima madžarskega maternega jezika, je tlačenje. Temu hoče napraviti konec ogrska sovjetska republika, ki temelji na zvezi različnih, vendar pa enakopravnih narodov, in ki narodnostnega vprašanja v dosedanjem zmišlju ne pozna. Da zavaruje pravično in redno razdelitev blaga, posebno konsumnega, je ogrska vlada odredila, da prevzame v lastno upravo trgovine na dnevno. Obenem je socializirala tudi fotografske obrate in posredovalnice za službe v družini. Vlada je v svrhu pospeševanja vinogradništva odredila, da mora vsak posestnik, najemnik in upravitelj vinogradov nadaljevati obratovanje in zalogo vina strokovnolaško upravljati. — Ker se na Ogrskem nahajajo velikanske zaloge paprike, je vlada odredila eksport v velikem obsegu. Da bi se hipotekarne terjatve redno odplačevale, je vlada ustanovila evidenčni zavod, v katerem morajo vsi upniki prijaviti svoje terjatve in kjer morajo dolžniki opraviti svojo dolžnost.

Nota ogrske sovjetske vlade obmejnim državam.

LDU. Budimpešta, 1. Vsem delavskim strankam sveta! Mi smo danes odposlali čehoslovski, jugoslovanski in rumunski vladi nastopno noto: Gospod predsednik! V imenu ogrske revolucionarne vlade svetov mi je čast Vam izjaviti, da pripoznavamo brez pridržka vse teritorialne narodne zahteve, ki jih stavljate. Vi utemeljuate te zahteve s tem, da hočete narediti kraj tiščoletnemu hlapčevstvu, ki ga so izva-

Jali posedajoči madžarski razredi napram vašim konacionalcem. Vi ste namišljeno to storili v interesu in po volji teh prebivalstev slojev. Prejšnja vlada ni pripoznala teh predlogov ter je nastojala na talozvanem zgodovinskem pravu, ki je pravico nadaljnjega tlačenja izvajala od prejšnjega tlačenja. Mi smo izza prvega dne našega nastopa vlade opustili ta princip, mi smo ponovno svečano izjavili, da ne stojimo na načelu teritorialne integritete in vam radi tega tudi s tem neopredno izjavljamo, da pripoznavamo brez pridržka vse vaše teritorialne nacionalne zahteve. Temu nasproti pa zahtevamo takojšnjo ustavitev sovražnosti, nevmešavanje v naše notranje zadeve, kakor se bomo tudi mi prizadevali opustiti vsako umešavanje v vaše zadeve. Zahtevamo nadalje tudi svoboden tranzitni promet, sklepanje gospodarskih pogodb. Večinoma ste že vse to dosegli, kar ste želeli. Ni vam treba več prelivati krvi, ni vam treba žrtvovati življenja tudi enega vojaka, ni vam treba nobenega mirnega kroja preplaviti z vojno furijo, da zamorete udeležiti vse svoje nacionalne aspiracije. Oni sloji, ki so vašo sonarodnjake tlačili na polju svetov, so bili obenem tudi tlačitelji delavskih mas našega naroda. Mi smo se osvobodili in nikdar več ne bomo priti pod jarm teh tlačiteljev. Mi smatramo naše uredbe kot lastno zadevo. Prepričani smo, da se v trenutku, ko vi udeležite vaše dosežanje zagotovilo, vzpostaviti med nami in vami zopet mirno stanje. Prosim vašega odgovora. — Kun, ljudski komisar za zunanje stvari.

Antantna ofenziva proti Ogrski.

LDU. Budimpešta, 30. (DunKU.) OKU. Javljajo: Dne 29. t. m. so zavzeli Srbi in Francozi Hedmezci - Vasarhely. Rumuni pa Szantes, Kun-Szantmarton in Mozótur. Naše čete so se umaknile pri Kis Uzalas. Severovzhodno od Tisssured ležeče kraje onkraj Tise smo zapustili. Naše čete v okolici Legenyes-Alsomihaly so Čehi potisnili proti Satorahyju. V dolini Hernada so se približali Čehi Zizkeze in Sajó. V dolini Dolite pa kraju Sajó-Szentpetter, zahodno odotod pa so dosegli Kutrek-Panreve in Rima-Szöz. Del naših čet je še nediscipliniran, drug del pa je že bolj discipliniran. Na drugih frontah neizpremenjeno.

LDU. Pariz, 1. (Brezžično.) Iz Bazla javljajo: OKU. brzojavila iz Budimpešte: Rumunske čete so se približale doljnemu teku rek Körösa in Kortobagva vzhodno mesta Karczaga. Z ozirom na znatno številno premoč sovražnika so se morale naše čete umakniti. Vzhodno Tokaja so se madžarske čete, ki so držale mostišče pri Bakamazu, umaknile pred sovražno premočjo na zapadni breg Tise. Čehi so napadli z neznatnimi silami vzhodno Csapa, pri mostu čez Latoroso in v Hernadski dolini južno Hidas-Nemetyja.

Demonstracije v Italiji.

LDU. Bazni, 29. aprila. (DunKU.) Italijanski listi prinašajo dolge brzojavke o neprestanih demonstracijah po vsej Italiji, ki zahtevajo takojšnjo aneksijo vse Dalmacije. Rimski župan je pozivljati prebivalstvo, naj gre danes v splošnem sprevedu na Kvirinal, da v pričo kralja izrazijo svoje svete pravice. Barzilaj je izjavil, da se nikakor ne vrne več v Pariz.

Poslanica predsednika Francije Italiji.

LDU. Lyon, 1. maja. (Brezžično.) Iz Pariza poročajo: Predsednik republike je po organu italijansko-francoske organizacije. »France-Italie«, naslovil na Italijo nastopno poslanico: Italija in Francija, ki jih je vojna tako tesno združila, bosta ostali združeni tudi v miru. Nič ju ne bo moglo razdružiti. Ohlajenje prijateljstva med njima bi pomenilo katastrofo za latinsko kulturo i. za vse človeštvo. Francija, zvesta svojim obveznostim, simpatijam in svojim tradicijam, bo nastopala roko v roki z Italijani.

Italijanska poslanska zbornica.

LDU. Rim, 30. (Brezžično.) Začetkom včerajšnje seje zbornice so se prečitale pozdravne brzojavke iz zasedenih krajev. Zbornica jih je izvzela socialne demokrate, burno sprejela. Ministrski predsednik Orlando je imel večerni govor o italijanskih pravicah po Reki; večkrat so ga prekinili z dolgim odobravanjem. Za njim je govoril Luzatti in stavil dogovorno s senatom svoj predlog. V imenu oficialnih socialnih demokratov je govoril Durati o italijanski zahtevi po Reki. Zbornica mu je pritrdila. Luzattilev pred-

log, ki ga je zbornica s poimenskim glasovanjem sprejela s 380 glasovi proti 40 glasovom, se glasi: Zbornica izreka vladi popolno zaupanje, da bo najvišje pravice naroda branila ter potem sklenila pravi in tajni mir.

Nemška delegacija v Versaillesu.

LDU. Lyon, 2. (Brezžično.) Izmena poverljiv med delegacijami zaveznikov in nemško delegacijo se je vršila danes popoldne v palači Trianon v Versaillesu.

Položaj na Bavarskem.

LDU. Bamberg, 1. (DunKU.) Vladne čete so danes popoldne zasedle Dachau. Dne 30. aprila sprejela brezžična brzojavka iz Monakovega se glasi: Sestal se je nov akcijski odbor, ki želi, pričeti pogajanja. Ustaviti takoj sovražnosti. Mi bomo ustavili sovražnosti, če čete vlade Hoffmannove ne vkorakajo v obmetje Monakovega, ker akcijski odbor ne more prevzeti jamstva, da ne bo vohod čet povzročil pouličnih bojev. — Odgovor Hoffmannove vlade se glasi: Pogojev ne moremo sprejeti. Odložite orožje. Vsak odpor je brezuspešen. Po poročilih vohovnega poveljstva v Ingolstadt, tu so vladne čete zavezle Rosenheim, Pasing ter vzhodni kolodvor monakovski. »Korrespondenz Hoffmann« javlja: Naše čete stoje na črti Talkirchen — Laim — Nymphenburg — Riesenfeld — Schwabing — Hirschau — Max — Weber — Platz — Talkirchen — Kufstein — (B. K. U.) Od avstrijskega trgovskega muzeja v Monakovem so semkaj telefonirali: Davi so vladne čete Hoffmannove po ljutih bojih vkorakale v Monakovo. Poulični boji trajajo dalje. Upati je, da se bodo do večera končali. Oboroženi delavci so odložili puške. Čete so vkorakale v mesto ob velikanskem navdušenju prebivalstva.

Delavski svet v Čehoslovaški.

LDU. Praga, 30. (ČTU.) »Pravo Lidu« piše: Zastopništvo socialno-demokratske stranke priporoča, da se delavski svet ne ustanovi, ker nimajo trdne strokovne in politične organizacije. Ker pa so v kladenskem okoliščju precej napredovale priprave za volitve delavskih svetov, jih strankino vodstvo ne mara razveljaviti. Ustanovitev delavskih svetov so namreč dovolile tudi druge stranke, med temi celo uradniških svetov.

Izjava delegata Japonske o Kiaučau.

LDU. Pariz, 1. (Brezžično.) V razgovoru z zastopnikom »Mat'na« je izjavil japonski delegat Mak'no: Govori se povsodi, da Japonska Kiaučau zasede in obdrži za vedno v svoji oblasti. To ni res. Zavezali smo se, da vrnemo Kiaučau Kitajski in to obljubo bomo izpolnili. Prav zato, ker nima nihče pravice, da bi dvomil nad našo besedo, zahtevamo, da izvršimo to stvar sami.

Dopisi.

Celje. V Celju se socialno-demokratska ideja zelo razširja, tako da so vsi delavci že organizirani. To pa nekatere elemente zelo boli. Tudi gotove šolske sestre, ki zabavljajo v šoli čez socialne demokrate in starše, ki so v naši stranki organizirani, pravijo, da nimajo sodrugi nobene vere, da so brezbožniki in druge take budalosti. Vprašali bi ravnetelja, katerega poznamo, da ni strankar, če te ženske plačuje šolska družba sv. Cirila in Metoda zato, da bi našo mladino poučevala, ali da uganjajo politiko proti malim in nedolžnim otrokom! Če ne bodo prenehale, naj bodo uverjene, da bomo organizirani delavci poskrbeli, da ne bodo dohile nobenih naših otrok več v svojo šolo! To naj velja tudi za druge šolske učitelje!

Pobrežje pri Mariboru. Shod JDS pri nas pod vodstvom JSDS! Mariborski gospod profesor Voglar je jako delaven gospod. Prireja zelo pridno shode. Tudi k nam je prišel 25. aprila ter sklical v gostilno Balon ljudski shod. Socialni demokratje smo prišli ter seve — ker smo bili odločna večina — prevzeli predsedstvo, v koje smo izvolili sodruga Stržena za predsednika in sodruga Lapuha za zapisnikarja ter kot lojalni ljudje dali besedo gosp. prof. Voglarju, da je govoril. Reči moramo, da je poročal stvarno, tako da se je vnela po njegovem poročilu prav stvarna debata, v loji se je marsikaj dobrega povedalo. Tako je sodrug Stržina objasniti stališče socialno-demokratske stranke k raznim vprašanjem ter dokazal, da je za delavca edina stranka socialno-demokratska. Drugi teden priredi naša Jugoslov. soc.-dem. stranka shod v Pobrežju. Poročali bodo sodrugi Faval, Erbežnik in Škof.

Posledice prepovedi proslave prvega maja na Hrvaškem in v Bosni.

Zagreb, 2. maja. (Telefonsko poročilo.) Vlada je proslavo prvega maja prepovedala, ter prepoved trdovratno vzdržala. Delavstvo je zato zapustilo delo večinoma že v sredo. Kljub temu se je že jutraj na trgu pred gledališčem zbrala ogromna množica delavstva (okoli 20 tisoč ljudi.) Ko so hoteli nastopiti govorniki, so oblasti in vojaštvo to preprečile. Vojaštvo, z nasajenimi bajonetmi (bile so tudi francoske in francoske kolonijalne čete) je zaprl vse dohode in ulice na trg in hotelo razgnati množico. Interventiralo se je, da se delavstvu dovoli vsaj zborovanje v zaprtem prostoru; tudi tega oblast ni dovolila. Vsed tega bi bilo prišlo kmalu do krvavega spopada. Da se to ni zgodilo, se je zahvaliti edino discipliniranemu delavstvu, ki se je v skupinah razšlo po raznih ulicah. Med prerivanjem je bilo tudi par delavcev z bajonetom lahko ranjenih. Ogorčenje delavstva je prikipeo do vrhunca. Po ulicah so delavci dajali duška svoji razburjenosti. Ker so že v sredo stopili v stavko, so izjavljali, da se ne povrnejo niti po prvem maju na delo. Več delavcev je aretiranih. Strankini izvrševalni odbor je sklical ponotič sejo, na kateri se bo sklepalo o situaciji. Zaključki seje nam niso še znani.

Sarajevo, 2. maja. (Telefonsko poročilo.) Ker vlada zahteva delavstva, da kljub prepovedi praznuje prvi maj, ni ugodila, je strankina eksekutiva sklenila tridnevno generalno stavko. (O nadaljnjem poteku zadeve še nimamo natančnejšega poročila. Op. ured.)

Dnevne vesti.

— Ubogi kralj Matjaž! V »Slovenskem Narodu«, kjer so nedavno priporočali denunciantstvo, je prišel zopet nekdo na originalno misel, da naj se ustanovi »Straža kralja Matjaža«, ki bo klovutala hujšaka proti naši državi. Imenitna misel, kaj ne? Kdor bo želel to ali ono izpremembo v državi, pa če bo to povedal, dobi klovuto, kdor bo zahteval svobodo, socialno zakonodajo, dobi klovuto, kdor bo zahteval otvoritev mej, ki so še danes zaprte proti vsem pametnim razlogom, dobi klovuto, kdor bo zahteval demokratičnost, dobi tudi klovuto itd., ki mu jo bo dala »Straža kralja Matjaža«. Tako lepo, prav po liberalnem receptu bo vse šlo. Kar hočejo gospodje okoli JDS je prav in dobro, vse drugo pa dobi klovuto. Če bi vprašali kralja Matjaža, kaj misli o tem, bi odgovoril kratko: To so tepci, sram me jih je; dokler bodo liberalci na Slovenskem, ne vstanem od tisočletnega spanja, ker ne maram onečasti svoje ime s firmami, ki me danes kličejo k vstajenju, s firmami, ki hočejo suženjstvo ljudstva. Tako bi nam odgovoril in spal bi dalje, zakaj niti pred tisoč leti ni bilo tako nazadnjaških, tako denunciantso nadahnenih in za vsakršno svobodo misli in propagando tako pristopnih elementov, kakor so jugoslovanski JDS-liberalci. Za svojo neumnost pa hočejo vrhutega še izrabljati hercia jugoslovanske epike! Takih otročarij bi že smelo biti pri nas enkrat konec, zakaj to ni več niti smešno, marveč je povsem otročje in pobalinsko. O, prav dobro vemo, da je vse to naperjeno proti socialno-demokratskemu delavstvu; pa to nič ne de, zakaj: navadno tisti naprej dobi klovute, ki jih obeta!

— Dr. L. L. in njegova pravica. Gospod dr. Iv. Lah, pravi v sobotnem »Slov. Narodu«, da smo se obregnili obenj. To sicer nismo storili, ker, če bi to hoteli, bi ga morali iskati po vseh kotih, zakaj gospod doktor je navadno tam, kamor ga slučajno povabijo. Obregnili smo se le ob njegov spis v »Slov. Narodu«, ob njegovo vsebino, ker je taka, kot so bili vsi spisi, ki jih je ta list priobčeval o Ziti in generalih ter drugi taki gospodi. Če se gospod doktor zagovarja, da ima njegova »razprava« značaj demokratizma ne pa bizantizma, mu damo primer: v parlamentu se predloži zakon za usmrčevanje, a zunaj parlamenta se miori in obeša. Kaj ne, to je tudi demokratizem. Vsaj ste filozof, menda hote razumeti! Dr. Lah nam dalje priporoča, naj štedimo s papirjem: no, gospodje, navedli smo vam dolge članke, za katere bi bilo vaše priporočilo na mestu. In slednjič, če se spomnimo še na vaše »Upornike«, smo pa doveli karakterizirali ali Vas ali — presojajte sami in javnost. Priznali menda boste, da je bizantizem nekaj drugega, kakor pa če štete objektivno razpravo. Načrt je

objekt, če pa načrt o sprejemu regenta izrabljate v agitacijske namene, ki gredo v servilnost, pa to ni več ne objektivna razprava in ne demokratsko mnenje o načrtu. Samo to smo trdili, ker smo demokrati.

— Ali tako? VLS — to je Vseslovenska ljudska stranka izdaja za one uboge delavske pare, ki se verujejo, da se bo izrazila razredna organizacija kmečka mogla in hotela potegovati za koristi delavskega ljudstva, list, ki se imenuje »Naša Moč«. Urednik mu je duhovnik Komljanec, izdajatelj pa Miha Moškerc. V tem listu se vrše že pol leta sem nad vse ostudni napadi na našo socialno demokratično stranko. Duhovnik Anton Komljanec laže, obrekuje, zmerja, ščuva. Ves list je posvečen edinemu namenu: grdit socializem in socialno demokracijo. Mi se nismo doslej ozirali na vse to. Mislili smo, da je to zabloda fanatika, ki ga bo stranka VLS opozorila in podučila, da tako ne sme dalje. Ali — nič tega ni videti. List laže, obrekuje in ščuva dalje. Vprašamo merodajno gospodo pri VLS: Ali je tako prav? Nam je prav; če je tudi drugim — potem je v redu! Bomo lahko vračali šilo za ognjilo. Ne ljubimo takega boja, ali če ni drugače —?

— Pozivni razglas na orožne vaje v Jugoslavijo je izšel, ki poziva letnika 1893. in 1894. dne 7. maja, letnika 1891. in 1892. na 10. maja in letnik 1890. na 12. maja k zglastitvi pri vojnodopolnitvenem poveljstvu zaradi šesttedenske orožne vaje. Oproščeni so železničarji, poštni uslužbenci in rudarji, bogoslovci ter dijaki visokih šol.

— Na naslov narodne vlade v Ljubljani in centralne vlade v Belgradu. Ker je ljudstvo nejasno, zakaj je meja in uvoz v Jugoslavijo že toliko časa zaprt, prosimo, da se ta položaj pojasni. Vsakemu konsumentu je znano, kako težko se blago dobi; največkrat ga sploh ni dobiti. Cene so vsled pomanjkanja znatno poskočile. V električni stroki je blaga zmanjkalo. Za to pričajo obilni oglasi v časopisju. Podpisanimu bo v najkrajšem času popolnoma zmanjkalo žarne in drugega instalacijskega blaga, tako, da bom prisiljen ustaviti obrat. In kaj potem? Petroleja in sveč tudi za drag denar ni. V ravno takem položaju se nahaja kovinska stroka, krojači in čevljarji. Pri nas vlada pomanjkanje v vsakem oziru, drugod pa je blaga za izvoz v izobilju! Najslabše se godi malim obrtnikom. Če ne bo pomoči, bo obrt propadala. To se vidi že danes. To propast obrti pospešujejo vlade z nepravilnimi odredbami. Vlada je za povišanje cen odgovorna. Poglejmo cene v Gradcu: 1 žarnica stane 3 K 40 vin, v Ljubljani 7 K. 1 par ženskih čevljev 32 do 50 K, ena fina moška obleka 200 K, ameriška pšenična moka najfinejša 2 K 80 vin. Zakaj? — Orodja pri nas primanjkuje, in če je, je tako drago, da si ga mali obrtnik ne more kupiti. Stvarna demobilizacijska komisija ima orodje na prodaj. Kaj se tam nahaja, se ne ve, ker je vstop samo izjemoma dovoljen, in to najbrže samo tistim, ki imajo protekcijo. Kdaj se bode to orodje dobilo, se še tudi ne ve. — L. B.

— Pokojninsko zavarovanje nameščencev. Začasen obč. pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani pozivlja še enkrat tem potom vse služboдавce, ki imajo v področju deželne vlade za Slovenijo pokojninskemu zavarovanju zavezane nameščence, da vplačajo takole vse zaostale premije na čekovni račun št. 10.307. Posebno pa zavod opozarja na to, da ne pripozna po 31. februarja 1919 deželnemu uradu v Gradcu oziroma v Trstu vplačanih premij kakor na njegov račun vplačanih in bode zahteval izrečno vplačilo na lasten račun. Poleg tega opozarjamo, da se imajo zaostale premije vplačati z zakonito določenimi 4% zamudnimi obrestmi. Poloznice za vplačevanje se dobe pri zavodu.

— »Marburger Zeitung« ustavljena. Danes 2. maja je bil list »Marburger Zeitung« uradno začasno ustavljen.

Drobno.

— Amerikanska mast in slanina. Danes je došlo v Ljubljano 26 vagonov ameriške masti in slanine. Razdelitev masti in slanine je prevzela »Novočevalnica za živino in mast« v Ljubljani. Mast se bo razdeljevala v prvi vrsti med občine in aprivacije.

— Otvoritev belgrajskega vseučilišča. LDU. Beograd, 2. maja. Včera je bilo na svečan način zopet otvorjeno belgrajsko vseučilišče.

— »Društvo tehnikov v Ljubljani« vabi vse svoje člane na važen

društveni sestanek, ki se vrši v nedeljo, dne 4. maja t. l. ob 9. uri dopolne v fizikalni učilnici višje obrtne šole v Ljubljani (glavni vhod, 1. nadstropje, desno, soba št. 34.)

— Tovaršelj Visokošolce! Vseučilni odsek S. Z. S. A., podružnica Maribor priredi 10. in 11. maja v korist Akad. domu in Jugoslov. akad. mensi v Zagrebu cvetlična dneva, združena s promenadnim koncertom, gled. predstavo, veliko veselico s plesom. Pozivljamo tem potom vse visokošolce, osobito one iz marib. okraja, da pri teh prireditvah dejansko sodelujejo. Za brezplačno prenočišče je preskrbljeno. Vsi ti tovariši naj pridejo do petka, 9. majnika v Maribor in se zglaste v kavarni Central, Gospodska ulica, kjer je stalno visokošolsko omizje. Eventuelna pojasnila daje tajnik ves. odbora pravnik Stanko Koškon, Maribor, Augasse 19.

— Iz Rimskih toplic. Da se za branjo napačne vesti, javlja nam upravništvo Rimskih toplic, da se tudi letos kot navadno začne sezona s 1. majem in da so vesti, da ostane kopališče zaprto, popolnoma neresnične.

— Razglas. Lov mestne občine Škofjeloške se bo v sredo dne 28. maja 1919 ob 11. uri dopolne na uradnem dnevu v Škofji Loki v občinski pisarni na javni dražbi oddal v zakup za dobo od 1. avgusta 1919 do 31. julija 1924. Zakupni in dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati pri okrajnem glavarstvu med navadnimi uradnimi urami. — Okrajno glavarstvo SHS v Kranju.

— Kaj je vzrok? V Novem mestu se je našel okoli eno leto star deček. Ležal je pred neko hišo na koso starega vojaškega plašča popolnoma brez vsakega oblačila. Poleg njega je ležal listek, na katerem je bilo sledeče napisano: »Temu dečku je ime Slavko in najditelj se prosi, naj za otroka skrbi.« Katera mati je otroka zapustila in kaj jo je prisililo v to, še ni bilo mogoče dognati.

— Potni list za 1000 K. »Narodna Politika« poroča: Zvedeli smo, da v Belgradu v ministrstvu notranjih del nastavljeni dr. P. dobavlja židom potne liste v inozemstvo za honorar 1000 K. Ni čuda, da se je 26. pr. m. v brzovlaku orient-ekspres peljalo polno židov, ki so se menili edino o kupčiji in o različnem zvišanju cen. — Tako se dela pri nas!

— Samomor. V noči od 30. aprila na 1. maja se je s samokresom usmrtil železniški poduradnik O. J. Prepeljali so ga v mrtvašnico. Vzrok samomora so baje družinske razmere.

— Pod nadzorstvom. Frano Scherbaum, baron Twickl, dr. Mraulag, von Pachern in grof Attems so stavljeni glede svojega imetja pod državno nadzorstvo. Kurator je med drugimi tudi dr. Rosina.

— Senzacionalni sprejem »grofa« Attemsa v Savinski dolini. Celemu Slovenstvu dobro znani zatiralec slovenskega naroda, ki je bil izgnan iz naše prestolice se je, meneč, da najde mirno in tiho skrilališče v Jugoslaviji prikljati k svojemu modrokrvnemu sovratniku »grofu« Salami v Novo Celje pri Žalcu. »Narod Savinske doline ga je na njegovim zaslugam primerno »slavnostno« sprejel. Stoglavna množica se je spontano zbrala proti večeru pred gradom in mačja godba mu je zaigrala krepek »Abzugsmarsch«. To mu naj bo resen opomin, da ni Savinska dolina zanj nikako zavetišče, deželno vlado pa prosimo, da nas v bodoče obvaruje pred importom sličnih in enakih elementov.

— Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske od 20. do 26. aprila 1919. Stevilo: novorojencev 17, mrtvorojencev 2, umrlih 31; od umrlih je domaćinov 17, tujcev pa 14. Umrli so za jetiko 8 (med njimi 4 tuji), vsled mrtvouda 1, vsled samomora (se je ustrelil) 1, za različnimi boleznimi 19, za pljučnico 1, za influenco 1 (tujec). — Oboleli so: za škrlatno 1 domača, za influenco 1 tujec.

Vsi zaupniki, ki imajo še obracunati za Majske znake, vstopnice za gledališča in koncert, naj se zglastijo v soboto ob 8. uri zvečer, in sicer tisti, ki so iste prejeli v Mahrovci hiši, istotam, drugi pa, ki so jih prejeli v Selenburgovi ulici, pa v Selenburgovi ulici!

Iz stranke.

Politični kurz za žene bo v ponedeljek, dne 5. maja ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih v Mahrovci hiši.

Glavni odborniki vseh strokovnih in političnih organizacij naj pri-

dejo v ponedeljek, dne 5. maja ob 7. uri zvečer v Mahrovo hišo. Razgovor o neki zelo važni stvari. — Kraj. pol. org. Ljubljana JSDS.

Strokovno gibanje.

Člane strokovne komisije in načelnike posameznih osrednjih društev vabimo jutri ob 10. dopoldne na sejo, ki bo v Šelenburgovi ulici v društvenih prostorih. — J. Petejan. I. Milnar.

Vestnik „Svobode.“

Maribor. V nedeljo, dne 27. aprila je priredila naša podružnica „Svobode“ predavanje, na katerem je predaval sodrug Škof „O človeški duši“ s psihološkega stališča. Po predavanju se je razvila živahna debata, katere so se udeležili zlasti mlajši člani. Članom se naznanja, da se vrše vsako nedeljo ob 10. uri dopoldne predavanja in diskusije, katerih naj se vsi udeležijo. In sicer v Mlinski ulici, pivovarna Puntigam.

Kultura.

Gledališko društvo na Jesenicah. „Drama iz štirih revnih sten“ se ponovi v soboto, dne 3. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo ob 3. uri popoldne.

Rudarski dramatični odsek v Hrastniku uprizaro v nedeljo ob 3. uri popoldne igrano „Fernando strah Avstrije ali izpreobrnjenje roparja“. Igrakaz v treh dejanjih. Prijatelji dramatike se vliudno vabijo. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Tudi sodruge iz Zagorja in Trbovelj vliudno vabimo.

Najnovejše vesti.

Velikovec padel.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 2. maja ob osemnajstih iz uradnega vira: Dne 2. maja ob štirih so napadli Nemci celokupno mostišče Velikovec z veliko premočjo. Posrečilo se jim je prodreti našo črto na vzhodnem delu mostišča in potisniti nas nazaj. Vsled na novo nastale situacije se tudi zapadna in severna črta ni mogla držati in se je morala umakniti vsa posadka na lučni breg Drave, ki ga držimo. Isto uro so napadli Nemci Rabenstein pri Spodnjem Dravogradu. Nanad se bil odbit. Naše, do sedaj znane izgube, so 200 mož ujetih in dva tobova zaplenjena.

Položaj občine Sobota.

Ljubljanski dopisni urad poroča: Občina Sobota v okrajnem glavarstvu Slovenji Gradec razpada vsled demarkacijske črte v dva dela: En del občine leži v nevtralnem pasu, eden pa spada v območje Jugoslavije. Ker onstran demarkacijske črte ležijo deli Sobote od Nemške Avstrije, ki ima upravo nevtralnega pasu, nima upati nikake prehrane in ker ves promet gravitira proti jugu, so občani jugoslovansko vlado naprosili, da naj bi se demarkacijska črta tako preložila proti severu, da bi vsa občina Sobota pripadala Jugoslaviji. Pisano prošnjo so poslali tudi nemški občani.

Prekl sod nad Sarajevom.

LDU. Sarajevo. 2. Ker so socialni demokratje zapretili, da bodo vsled svoje stavke nasilno ustavili delo v javnih zavodih, zlasti v elektrarni, plinarni in vodovodu, je bil včeraj proglašen prekl sod. Stavka traja dalje, vendar pa vlada v mestu mir in red.

Prvi maj na Reki.

LDU. Bakar. 2. Socialni demokrat na Reki so proslavili 1. maj z zborovanjem v mestnem vrtu. Obhod po mestu je prepovedala italijanska oblast, pač na so demonstracije po ulicah manjše skupine, ki so vzklile med drugimi: „Dol z Italijo!“ „Dol s Consiglio Nazionale!“ Karabinjeri so morali večkrat nastopiti, da so razgnali zbrano množico.

Prvi maj v Trstu.

LDU. Trst. 2. Italijanska okupacijska oblast je prepovedala javne

manifestacije povodom proslave 1. maja. Vsled tega so se vršila manjša socialistična zborovanja v zaprtih prostorih. Jugoslovanski socialisti so imeli svojo posebno skupščino. Mir se ni kalil nikjer. Za red so skrbeli karabinjeri in vojaške patrole.

Prvi Maj v Pragi.

LDU. Praga. 2. (CTU.) Prvi maj so po vsej čehoslovski republiki obhajali z navdušenimi manifestacijami kot praznik. Javna in zasebna poslopja so bila okrašena z narodnimi zastavami. V mestu je vladal popoln mir. Gostilne in kavarne so bile zaprte. Popoldne se je narod zbiral k velikim manifestacijam. Udeležilo se jih je četrtil milijona ljudi. En del je zboroval na Staromestnem trgu, drugi del pa na Havliškovem trgu. V sprevedu so nosili tudi zastave Zedinjenih držav. Na Havliškovem trgu je otvoril zborovanje poslanec Johaniš. Za njim je govoril minister Stříbrný. Na Staromestnem trgu je govoril minister za narodno obrambo Klofač. — Tudi v drugih mestih so se vršile velike manifestacije mirno in dostojanstveno. Mir se ni nikjer kalil.

Agrarni odsek.

LDU. Belgrad. 2. Agrarni odsek narodnega predstavništva je že začel svoje delo, čeprav še niso dospeli vsi člani. Odsek je razpravljal o prehodnih odredbah in o pooblastilnem zakonu, ki pooblašča ministra za agrarno reformo urediti agrarna vprašanja. Razprave še niso toliko napredovale, da bi se moglo računati z njihovim sklepom pred sestankom narodnega predstavništva 6. t. m.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka z dne 30. aprila je poročati: V smislu razpisa deželne vlade v Ljubljani je imenovan 12 zastopnic žentstva iz vrst konsumentov, ki imajo pravico nadzirati poslovanje trga in razdelitev živil. Mestni župan vroči takoj vsem zastopnicam potrebne legitimacije. Zastopnice se takoj skliče na posvetovanje z ožjim odsekom mestne aprovizacije, kjer se določi poslovni delokrog. Moko za kruh meša aprovizacija v svojih skladiščih, predno jo oddeli pekom. Mestna pekarna kot peki dobe jednako moko. Koruze je dobila mestna aprovizacija iz Hrvaške dosedaj 28 vagonov. Koruza je prvovrstna in se mora takoj spraviti v promet, ker je nevarnost, da se pokvari. Nadaljni dovozi koruze se bodo ustavili, ker ni pričakovati boljše koruze. Za enkrat bo nekoliko slabši kruh, ki se bo v nekatere dni izboljšal, ker odpade ržena moka in se bo mesto te primešavalo koruzni moki belo pšenično moko. Prihodnji teden se razdeljuje na izkaznice za moko po pol kilograma koruznega zdroba in po pol kilograma bele moke. Le če koruznega zdroba ne dobi pravočasno aprovizacija, se razdeli po 1 kilogram bele moke. Na kolodvorih se pojavljajo finančni stražniki, ki zavarujejo vsa živila, celo taka, ki so namenjena za javne aprovizacijske razdeljevalnice. Aprovizacijski odsek proti temu ravnanju finančne uprave najodločneje ugovarja in zahteva, da morajo biti vsaj neobhodna živila carine prosta.

Prodaja moke za kruh. Na vsako C-izkaznico se dobi (poleg pol kg bele moke, ki se je prodajala na prvi odrezek C-izkaznice) še po 30 dkg pšenične moke, kilogram stane 4 K 66 vin. in po 1 kg koruzne moke, kilogram stane 2 K. — Za prvega pol kilograma pšenične moke, ki se je prodajala tekoči teden, ses me odvezeti strankam odrezek št. 1 C-izkaznice. Za nadaljnjih 30 dkg pšenične moke in 1 kg koruzne moke pa se odzame celo C-izkaznico z odrezki 2, 3 in 4.

Amerikanski špeh za I. okraj dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za maj po naslednjem redu: v ponedeljek

dne 5. maja pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 1 (prodajalec Ravhekar) dopoldne od 8. do 10., št. 2 (Zirkelbach) od 10. do 11., št. 3 (Perdan) popoldne od 1. do 3., št. 4 (Jeran) in št. 5 (Cermak & Val.) od 3. do 4., št. 6 (Ojstriž) od 4. do 5., št. 7. (Vrhovec) od 5. do 6. V torek, dne 6. maja dobe špeh št. 8 (Friedrich), št. 9 (Brezovec) in št. 10 (Mihle) dopoldne od 8. do 9. ure. Vsaka oseba dobi pol kilograma špeha. Kilogram stane 18 K. Strankam se je točno ravnati predpisanege reda.

Amerikanski špeh za II. okraj dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za maj po naslednjem redu: V torek dne 6. maja pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 11 (Schiffner) dopoldne od 9. do 10., št. 12 (Trdina) od 10. do 11. ure, št. 13 (Tavčar) popoldne od 1. do 3., št. 14 (Sever) od 3. do 4., št. 15 (Deržaj) od 4. do 6. ure. Vsaka oseba dobi pol kilograma špeha. Kilogram stane 18 kron. Strankam se je točno ravnati predpisanege reda.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josin Petelan.

Tisk „Ljubljana“ v Ljubljani.

Razglas.

Ozirajoč se na sedanje izvanredne razmere, določa se kot izvanredni rok za

izpizite prosilcev za stavbne obrt

mesec september 1919. — Zadevne prošnje, ki naj bodo opremljene s potrebnimi, v §§ 10. in 11. zakona z dne 26. decembra 1893, drž. zak. št. 193, navedenimi izkazi, je vložiti najkasneje do 5. avgusta t. l. neposredno pri dotični izpitni komisiji v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Ljubljana, dne 28. aprila 1919.

Za izpitne komisije:

Inž. J. Hilbert l. r. Inž. L. Bloudek l. r.

Kočijaž

za lahke in težke vožnje se proti dobremu plačilu sprejme; lahko dobi tudi hrano in stanovanje.

Vpraša se pri

stavbenem podjetju - VERNDL Celje, Retovska ul. 8.

Strojne ključavničarje ter elektro-monterje sprejme Vojnovič & Ko., tovarna Glince št. 6.

Cebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. KOPAC, svečar
Ljubljana, Celovška cesta 90.

Agitirajte za naše časopise!

- Ceniti se zdej ne dobljo -

- IVAN JAX in sin -

LJUBLJANA Dunajska cesta št. 15. LJUBI 3334

Šivalni stroji in stroji za pletenje. Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1897. Vseznalno brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“ :: :: KOLESAR iz prvih tovarov

***** Dürkopp, Styria, Waffelrad.

Priporočamo **tvrdko Jos. Peteline,**
Šivalni stroji za vsako
obrt in rodbinsko rabo
Ljubljana,
Sv. Petra nasip št. 7.

:: ter posamezni deli, igle, olje, potrebščine za šivilje in galanterijo. ::

Začetek
zdravil-
iške
Isezije!

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

Vsi zdraviliški pripomočki na razpolago. Zivila so preskrbljena. Prospekte razpošilja in na vprašanja odgovarja

Ravnateljstvo državnega zdravilišča

ROGAŠKA SLATINA

Odvetnik DR. FRAN TRAMPUŽ

naznanja, da je otvoril odvetniško pisarno

:: v Kamniku, Glavni trg št. 81. ::

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 14 milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.

Glavnica: 200.000.000 kron.

Rezerve okrog 150.000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Prešernova ulica 50 v lastnem posloplu.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskrba depotov z vestno revizijo žrebalnih efektov; samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predujmi vsake vrste; inkaso in eskont-menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun, itd. --